

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno. Za ino- zemstvo 10 Din mesečno. Uredništvo in uprava Ljubljana, Delavski dom, Karla Marksa trg 2, dvorišče, Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj Alojz Kusold, Ljubljana. Odgovorni urednik Albert Hlebec, novinar, Ljubljana, Karla Marksa trg št. 2, Tiska tiskarna »Slovenija«. Za tiskarno odgo- voren: Alojzij Höfler v Ljubljani.

ENOTNOST

DELAVSKO - KMEČKI LIST

Delavci, kmetje in vsi zatirani narodi, združite se!

Delavno ljudstvo mora nastopiti proti celotni imperialistični politiki režimov, proti sluznim velesilam v protisovjetski fronti. Proti voinim lujska- cem moramo nastopiti s parolami: za sporazum in bratstvo s italijanskimi delavci in kmeti, za pri- znanje in mir s Sovjetsko Rusijo! Proč z imperia- lizmom in militarizmom!

Vsak obrat, vsaka vas imej dopisnika za »ENOTNOST«.

Proti vojaško-fašistični diktaturi za svobodo zatiranih narodov.

PO 10 LETIH PRIKRIJE PREHAJAMO V ODKRITO DIKTATURU VELESRSKE HEGEMONISTIČNE BURŽUAZIJE.

Brez samoodločbe narodov, na komando, v Versajju na mirovni konferenci zbranih imperialistov so nastale povojne države na Balkanu. Buržuazija je delavstvu trosila pesek v oči, mu govorila o »osvobojeju« in »svobodi« in napovedovala in obljubljala lepše čase. Zgodovinski razvoj pa se ne da ustavljati, kar je ostalo narečeno takrat pred 10. leti, ti naprej in atentat v parlamentu je pokazal, kam privede nacionalno zatiranje in gospodarsko izžemanje malih narodov. Kar nočejo vlastodržci rešiti milom, bo razvoj šel silom.

10 let je hegemonistična velesrska buržuazija s pomočjo svojih delodajalcev — velikih imperialistov zapadne Evrope — mogla prikriti svojo diktaturo. Vlada je »parlamentarno«, samo ob volitvah je malo korigirala volilne rezultate, pa je imela večino. Razpolagajoč z državnimi kasami, katere so morali polniti »osvobojeju« narodi, je kupila zdaj to zdaj ono buržuazno stranko iz »osvobojeju« pokrajini in imeli smo že vse močnejše kombinacije vlad: radikalno-demokratsko, radikalno-radikalno, radikalno-kerikalno. Gospodari, radikali, so bili vedno na vladi, menjali so se vedno le hlapi. Velesrska hegemonija je vladala ravnokotno kot pod PP. režimom tudi takrat, ko so bili v vladi radicevci ali klerikalci. Kapitacije Radiča, Korosca, Pučija, kapitalizacija besednih republikancev (Radiča) in avtonomistov (Korosca) so bile samo kapitacije vrhov, kapitacije profitarjskih vodstev. Ljudstvo, narod Slovencev in narod Hrvatov, pa se nista odrekla nikoli zahteve po resnični svobodi, zahteve po samostojnosti, po enakopravnosti.

Pod pritiskom ljudskih mas je opozicija morala pričeti energičnejše nastopiti v parlamentu. Varali bi se, če bi mislili, da je KDK opozicija resno ali celo principielno proti netunskim konvencijam ali politiki velesrskih hegemonistov sploh. KDK opozicija si je z obstrukcijo hotela samo izsiliti vstop v hegemonistično vlado in priboriti svoj del pri plenu milijardnega posojila. Pa tudi to je šlo režimu na živce in sklenili so odložiti krinko parlamentarizma in pokazati svoji pravi obraz, odkriti svoje diktatorske metode.

Hegemonisti ne rabijo več parlamenta, zato bodo vladali brez njega. Delovno ljudstvo zatiranih narodov nima razloga zalovati za takim parlamentom, ki je bil brez vsake moči. Izgimile bodo parlamentarne iluzije, razkrite bodo parlamentarne metode.

ATENTAT REŽIMA NA ZASTOPNIKE HRVAŠKEGA IN SLOVENSKEGA NARODA.

Belgrad, 20. junija. Napetost po zadnjih dogodkih v Narodni skupščini je dosegla vrhunec in bilo je pričakovati, da bo prišlo do zelo ostrih konfliktov med vlado in opozicijo, vendar ni nihče pričakoval, da bi mogli dogodki kreniti v tako smer. Na današnji seji Narodne skupščine je črnogorski radikal in velesrski hegemonist, član vladajoče tajne organizacije »Bele roke« Punša Radčić z govorniškega odra ob pol 12. dopolne oddal na poslanca Radiceve stranke iz samokresa pet strelcov. Vse krogle so zalede.

Prvi se je zgrudil Pavle Radić zadet naravnost v srce in je bil na mestu mrtev.

Drugi strel je zadel poslanca dr. Basaričeka v vrat, ki je tudi takoj umrl.

Tretji strel je pogodil Stepana Radiča v trebuh, tako da se je takoj zgrudil nezavesten na tla.

Četrta krogla je zadela dr. Pernarja v levo ramo in mu razmesarila pljuča.

DKRB in nettunske konvencije!

Zastopniki DKRB so v zagrebškem občinskem svetu pri razpravi o nettunskih konvencijah podali sledečo

- 1. Ratifikacija nettunskih konvencij ni nič drugega kot zopet en člen v verigi protiljudske politike velesrske hegemonistične buržuazije in njenega lakajskega hlapičevanja velikim imperialističnim silam, ki se vrši na račun vsega delovnega ljudstva v Jugoslaviji, posebno pa še na račun hrvaškega in slovenskega delovnega ljudstva v Primorju in v Dalmaciji.
- 2. Ratifikacija nettunskih konvencij se vrši pod pritiskom angleških in francoskih imperialistov, ki vstvarjajo začasen medsebojni sporazum, da bi vpostavili enotno fronto proti Sovjetski Rusiji in s tem proti delavskemu razredu vsega sveta.
- Zato imperialisti pritiskajo na vlado v Belgradu, da ratificira nettunske konvencije in tako momentano zadovolji imperialističnim zahtevam fašistične italijanske vlade. V odškodnino ponujajo imperialisti belgrajski vladi veliko posojilo, ki bi jim omogočilo, da se proti volji ljudstva vzdrži na krmilu in da bo pokorno izvršila ono vlogo, katero so imperialisti v boju proti USSR Jugoslaviji določili. Vlastodržci v Jugoslaviji so doslej dovolj jasno pokazali, da so pripravljene pokorno služiti imperialističnim zahtevam. Ob priliki belgrajskih demonstracij je ta režim z orožjem navalil na goroloroko ljudstvo in prevljudsko kri, da si čim bolj priljubi svojim imperialističnim varuhom.
- 3. Ratifikacija nettunskih konvencij ne pomeni odpravljanja vojne nevarnosti na Balkanu, temveč vstvarjanje novih vzrokov in novih oblik za po- ostritve te nevarnosti. Hegemonistična srbska buržuazija je privredila italijanski imperializmu na Balkan, da bi sama dobila proste roke v izvajanju svoje imperialistične politike napram ostalim balkanskim narodom.
- 4. Povodom ratifikacije nettunskih konvencij se je jasno pokazalo, da same konvencije niso glavno zlo, temveč, da leži glavno zlo v tem, da režim vsled svojega imperializma pripravlja spopade in vojne, da vrši mrlično oboroževanje, da militarizira železnice, da uporablja ogromne vsote za militaristični in birokratski aparat in da pri- pravlja vojaško diktaturo, potom katere boče še

Peta pa posl. Ivana Grandjo v roko in mu jo zdrobila.

Morilca se je posrečilo, da je pobegnil in brez sledu izgubil.

Sele zvečer se je atentator Račić pojavil pri dr. Koroscu, ki ga je poslal v Glavnjačo, odkoder so ga takoj premestili v boljše zapore okrogne sodišče, kjer nemoteno sprejema obiske svojih prijateljev.

PO SKLEPU MILITARISTIČNO - FAŠISTIČNE TAJNE ORGANIZACIJE »BELE ROKE« JE BIL ATENTAT ORGANIZIRAN IN IZVEDEN.

Račić je bil dolgo vrsto let srbski komita- kačak v službi velesrskih ciljev. Njega je »Bela roka« uporabila za glavno pričo v so- luskem procesu, pri katerem je bilo obsojenih na smrt 12 višjih srbskih oficirjev (Apis-Dimitrijevič in drugi), ki so med vojno delali za federacijo svobodnih republik na Balkanu. Od tega časa je Račić velik gospod, dobil je kot »dobrovoljec« obširna zemljišča v Metohiji in postal bogat človek. Na pritisk režimskega aparata je bil vedno izvoljen v parlament. Bil je član vseh organizacij velesrskih hegemo- nistov, ki stojijo pod vplivom vojaško-fašistične organizacije »Bele roke«.

Zadnje tedne so v tej organizaciji razpravljali o težkem stanju režima in sklenili, da se voditelje prečanske opozicije spravi s sveta. Zrebal so in z zrebom je bil določen za atenta- torja Račić, ki je v sredo sklep organizacije tudi izvršil.

KRVAVE DEMONSTRACIJE V ZAGREBU.

V četrtek in petek so se vršile v Zagrebu velike poulične demonstracije proti uvedbi odkrite diktature »Bele roke«, ki dobivajo vedno večji obseg. Policia ne zmore več ustavljati demonstrantov. Poklicali so orožnike in voja- štvu, ki so na demonstrante kar v salvah stre- ljali. Razbitih je več podjetij režimskih kapita- listov. V noči od četrta na petek se je vršil po zagrebških ulicah krvav boj, postavljene so barikade na mnogih mestih in policija pregnana. Do polnoči je bilo že pet mrtvih in na stotine težko in lahko ranjenih, demonstracije pa traja- jajo naprej. Režim se silno boji, da bi prišli v Zagreb kmetije iz vasi. Zaprl so vse dohode v mesto, ukinjen je svoboden telefonski in poštni promet. V demonstracijah sodelujejo tudi delavci, ki so v železniški delavnici stopili že v stavko.

CINIČNO DRŽANJE VLADE.

Radikalna »Samouprava« kar naravnost brani morilca in ga opisuje kot junaka, ki je branil svojo čast pred klevetniški-radicevci, ki so mu očitali, da je svojčas sodeloval pri klan- ju, v katerem je bilo umorjenih 200 musliman- skih starčkov in otrok. Tudi »Slovenec« je po- polnoma v službi režima in vali krivdo na opo- zicijo. Nekateri vladni listi tudi že pišejo, da se je Račić zmiral um in namigavajo, da spada v sanatorij in ne v zapor.

PRESTRAŠENI VODITELJI OPOZICIJE!

Voditelji opozicije, ki so bili pred atenta- tom tako hrabri in odločni v besedah in frazah so popolnoma odpovedali. Vse, kar so mogli spraviti iz sebe, je to, da so sklenili razobesiti črne zastave in iti v cerkev k črni maši. Njihov sklep, da zapuščajo Belgrad, je danes precej brez pomena, ker so seje parlamenta itak od- godelene za negotovo dobo. V isti sapi, ko so sklenili zapustiti parlament in pretrgati vse zveze z Vukičević-Koroscem, pa so že pove- dali, da se bodo takoj vrnili, če jih sprejmejo v vlado. Te opozicije in takih voditeljev se režimu ni bati. Ti voditelji so že tolikokrat kapitulirali pred velesrsko buržuazijo, da jim delavno ljudstvo ne more zaupati, ker s tako gospodo je resničen boj za osvobojenje izpod velesrskega jarma nemogoč.

Sodrugom v Kočevju!

Zvedeli smo, da so nekateri delavci, ki se izdajajo za komuniste (Erker, Čuk in še nekateri) za nedejske občinske volitve napravili nekako volilno kupčijo z radikali, tistimi radikali, ki so glavni nosilci današnje so- cialne in politične reakcije v državi. Nekateri delavci so celo šli na radikalno listo dr. Sajovica, mesto da bi postavili svojo lastno listo proti vsem buržuaznim stran- kam. Tako postopanje je vse obsodbe vredno, tako ne delajo in ne smejo delati komunisti. Noben zaveden delavec ne more slediti takim ljudem in ne more voliti radikalov dr. Sajovica, pa tudi nobene druge buržuazne, kapitalistične liste.

Ker ni delavske liste, bodo zavedni delavci ostali doma in ne bodo šli voliti, najmanj pa radikale!

Za zedinjenje živilskih delavcev.

PRVA SEJA AKCIJSKEGA ODBORA ZA ZEDINJENJE.

V nedeljo 10. junija se je v smislu sklepa ple- narne seje Zveze živilskih delavcev z dne 4. marca 1928 (glej »Enotnost« št. 10 od 9. marca) vršila v Zagrebu prva seja akcijskega odbora za zedin- enje živilskih delavcev. Za Zvezo živilskih delavcev v Ljubljani so prisostvovali s. Slavko Pretnar iz Ljubljane in Stanko Premužak iz Maribora, za Sindikat živežarjev pa s. Kranjec in Mlinarič. Dnevni red konference je bil: Zedinjenje živilskih delavcev in sklicanje kongresa zedinjenja.

Ss. Mlinarič in Kranjec sta pokazala na težko stanje živilskih delavcev, ki trpijo pod vladajočo socialno in politično reakcijo v državi. Živilski delavci pa so v tej težki situaciji po večini neor- ganizirani in še razcepljeni na več organizacij, kar slabi odporno moč živilskih delavcev in onemogo- čuje uspešno obrambno akcijo za zaščito interesov živilskih delavcev.

Neodvisni sindikati se stalno prizadevajo za enoten boj delavskega razreda in naglašajo potrebo skupne borbe v vsakodnevnih vprašanih in obratih in delavnica. Reformisti pa povsod preprečujejo skupne akcije z neodvisnimi organiza- cijami in so principiilni nasprotniki zedinjenja, s čimer slabijo moč delavskega razreda. Da se omo- čuje uspešen boj za poboljšanje današnjega težkega stanja živilskih delavcev, je potrebno zedin- enje med zvezo živilskih delavcev v Ljubljani in sindikatom živežarjev v Zagrebu in z vsemi živil- skimi organizacijami, ki so za skupen boj. V to svrhu naj se skliče kongres zedinjenja.

S. Pretnar iz Ljubljane se je strinjal z govori s. Mlinariča in Kranjca o težkem položaju živil- skih delavcev in poudarjal, da tudi v Sloveniji ni stanje živilskih delavcev boljše kot drugod. Zedi- njenje živilskih delavcev pa otežkuje različna politična opredeljenost živilskih delavcev, ker eni so socialisti, drugi dekafisti, tretji pa socialdemo- krati. Pravi, da jim ni lahko ločiti se od reformis- tičnega URSS, čeprav ta nič ne dela v korist živilskih delavcev, ker bi v slučaju zedinjenja imeli proti sebi celo strokovno komisijo in celokupen socialpatriotski aparat. Treba pa je pripravljati te- ren za sklicanje kongresa zedinjenja, urediti vpra- šanje medsebojnih podpor in skupnih akcij.

Sodruzi iz Zagreba so opozorili s. Pretnarja, da je ljubljansko vodstvo Zveze živežev že doslej prekršilo sklepe svoje plenarne seje in da je tako postopanje škodljivo za delavsko gibanje. Živilski delavci hočejo zedinjenje in zato ga je treba izvesti brez ozira na strokovno komisijo in vse druge ge- neralne saboteje zedinjenja. Zaupanje članstva bo dobili oni, ki bo boljše delal za delavske interese, in ker neodvisni tako delajo, dajejo polno garancijo za bodoče.

Po dolgi diskusiji je akcijski odbor za zedi- njenje živilskih delavcev napravil sledeči sklep:

1. Tekom petih mesecev se skliče kongres zedinjenja živilskih delavcev, da se izvrši zedinjenje v duhu sklepov plenarne seje z dne 4. marca v Ljubljani. 2. Na kongres se pokličejo vse obstoječe strokovne organizacije živilskih delavcev. 3. Do kongresa vodita vse akcije za zaščito in obrambo interesov živilskih delavcev centralna odbora v Ljubljani in Zagrebu, ki imata tudi pripraviti član- stvo na zedinjenje in urediti vprašanje medseboj- nih potnih podpor.

Petejan v Ptuj!

PTUJ. V nedeljo 17. t. m. je bil pri nas shod edine- ga odrednika proletariata, s sramočin mežimskim leta- kom izvoljenega poslanca Petejana. Shod je bil precej dobro obiskan, posebno levica delavskega pokreta je bila radovedna za njegove uspehe v Belgradu. Prišlo je poleg malo soc. delavcev, še nekaj radikalno-kerikalo- in radicevskih adjunktov in Petejan se je zelo trudil, da bi ostal volk sit in koza cela. Radigi tega tudi ni čudno, da so delavci odšli s shoda razočarani. Dejal je, da samo v socializmu — mislil je socialpatriotizmu — leži rešitev delavstva. Snužil je pridno za SSJ in razložil davečni vijak od časa, ko že Kristana ni več, ki je ravno podal osnove za konsolidacijo kapitalizma in buržuazij pomagala, da stisne delavstvo pod davečni vijak in so- cialno in politično reakcijo. Precej je govoril o vseh drugih stvarih, le socialno politiko je zadel le mimo- grede. Nato je govoril o položaju delavstva v drugih državah, hvalil je lažirevolucionarni avstromarksiem, Anglijo itd., proletarsko Rusijo je pa skrilval pred delav- stvom, za njega Rusijo, odkar je naglala carja, ne obstoji več. Nekaj radicevskih adjunktov je poudaril potrebo skupnega delovanja s SSJ, ker so tudi radicevci taki revolucionarji kakor SSJ in bo revolucija po njihovem takoj, kadar bosta Drava in Sava navzgor tekli. Vse- slovan Sostan je vprašal, zakaj Petejan ne govori o Sovjetski Rusiji, ki je vendar tudi slovenska in bi se njemu kot delavskemu poslancu spodobilo, da govori tudi o razmerah v tej državi, ker Madajo delavci in kmetje. V naši državi je pa posvetiti vso pažnjo stro- kovnim organizacijam in pa številu socialpatriotskih po- slancev. Petejan je odvrnil, da bi o Sovjetski Rusiji lahko govoril cele ure — upal se pa voseno ni nič po- vedati in v očišled navzočega delavstva tudi ni upal po socialpatriotski maniri udrihati po prvi delavski državi.

V kratkih besedah rečemo, pričakovali smo malo, a vseeno več, kakor smo slišali. Damo mu pa nasvet, naj pride še večkrat, da bo razočaranje šlo tako daleč kakor v Nišu! Delu čast in oblast. Ptujski delavci.

Nov delavsko-kmečki list v Splitu.

Dalmatinski sodrugi so pričeli s prvim junijem izdajati tiskovni »Radnički Odjek«, ki izhaja vsak petek v Splitu. Pozdrav- ljenemu novega borca za osvoboditev in priporočamo vsem čitalnicam, da se na list arajočijo. Adresa: »Rad- nički Odjek«, Split, Mažuraniča ul. 1. Stane mesečno 8 Din.

Pisma iz sestradanih revirjev TPD.

IGRA Z RUDARJI — DELAVCI TPD.

Postopanje TPD napram rudarskemu delav- stvu je skrajno surovo in brutalno. Inozemski kapita- listi TPD se igrajo z rudarji kot sита mačka z mišjo . . . Kapitalisti TPD izstradavajo rudarje in ta igra že traja leta, a letos je dosegla menda vr- huneč? Šramota je za vlado, da pusti svoje držav- ljane tako nesramno po tujih kapitalistih izgra- vati . . . To igračkanje TPD povzroča že skrajno razburjenje in ogroženje med rudarji in ostalim prebivalstvom.

Kako postopa TPD s svojim delavstvom do- kazuje par slučajev. 1. junija t. l. je bilo radi spora med TPD in upravo drž. železnice ustavljeno obra- tovanje na revirjih Doberna (Dukič) in popolnoma v rudnikih Hrastnik in Kočevje. Ti revirji so prazno- vali 16 dni, to je od 1. do 16. junija, ostali so pa v navedenem času samo par šihotov napravili. Tako je TPD prisilila rudarje 16 dni v mesecu prazno- vati brez vsake odškodnine. Tudi ni delavstva ob- vestila, koliko časa ga bo pustila praznovati. Mar- sikateri delavec bi si ta čas lahko kak zaslužek postrani poiskal in več rudarjev bi lahko šlo domov in svoja dela opravilo, a to ni bilo mogoče, ker družba ni dala pojasnila, koliko dni se bo prazno- valo in kdaj bo začela zopet z obratovanjem. Ker se te možnosti ni dalo rudarju, so rudarji tembolj upravičeni zahtevati od družbe, da jim za nepro- stovoljno praznovanje šihotov plača cele šihote. Ru- darji so že itak prezadolženi na živilih pri trgov- cih in to radi prenikze plače in zdaj pa še ta igra — praznovanja!

Drugo, kar moramo pojasniti, je to, da so ru- darji na vzhodnem revirju prišli na poziv TPD na nočno delo in se je te rudarje nekatere celo iz rovov dvakrat domov poslalo. To je bilo dne 13. in 16. junija. Tudi te šihote so upravičeni rudarji zahtevati, da se jih plača! Pojasniti moramo tudi to, da ni bila potrebna praznovanja, če premoza TPD radi spora ni rabila, to pa radi tega, ker je ogromna potreba po vseh revirjih na varnostnih in drugih napravah, da se uredi tako, kakor pred- piši to zahtevajo (ker dandanes ni zavarovan, ni očičen rudnik tako, da bi to odgovarjalo rudar- skim predpisom, ker danes se ne gleda na drugo, kakor samo na veliko leistung in ogromne do- bičke, čeprav je rudarjevo življenje v smrtni ne- varnosti in stalno ogroženo). Nadalje je tudi v modi, posebno na Polaju, da rudar, ko pride v službo (nekateri celo eno ali celo več ur daleč), da se ga enostavno pošlje domov in se mu reče, popoldan ali zvečer pridi v službo, mesto da bi se tega delavca obvestilo prejšnji dan. Tako mora marsikateri delavec hoditi par ur zastoj sem in tja. Dogajajo se tudi slučaj, da v enem tednu pride rudar na vse tri tretjine (to je, menja vse tri dritelne) tako, da ni v treh dneh menjave prost več ko 6 ur. Tako se igra TPD z rudarji. Kaj ta- tega se poprej, ko so bile močne neodvisne stro- kovne organizacije, ni dogajalo. Kako prepotrebna je močna razredna strokovna organizacija! Slišati je, da se sedaj, ko je spor rešen, na separaciji zahteva 6urno delo, to je, da morajo delavci ostati — delati na Uehersbichtu. Enostavno se reče, kdor počke delati nadure — überših — temu jutri ni treba priti v službo. Nadur ne plačajo s 50% poviskom, kot to predpisuje zakon; za TPD zakon ne velja. Tako se dikтира od paznikov. In drugi teden lahko zopet praznujemo? Bolj se praznuje, tem huje se pri delu priganja. Pribiti pa moramo

Klevetnikom delavsko-kmečke Rusije. POZIV SOCIALISTIČNIM DELAVCI!

Centralni organ Socialistične Stranke Jugo- slavije »Volksstimme« v Mariboru prinaša zadnje tedne dolge članke o Sovjetski Rusiji. Vsi ti članki in tudi notice v časopisju SSJ so pisani v skrajno sovražnem in zagrimenem tonu proti prvi delavsko- kmečki državi na svetu USSR in v tem oziru pre- kašajo celo kapitalistične, buržujske časopise. Ti članki so pisani po direktivah protiboljševiške lige, ki so jo z denarijem angleških, francoskih bankir-jev ustanovili iz Rusije pobeželi caristični grofje, generali, industrijci, veleposelniki, v zvezi s po- beglimi socialističnimi voditelji.

Trditve »socialistične« »Volksstimme«, da je položaj delavcev v sovjetski Rusiji slabši, kot delavcev v Nemčiji, in vse drugo, kar piše v tej zvezi, je laž-socialističnih voditeljev, ki hočejo po nalogu buržuazije omajati v proletarskih vrstah znanje delavstva v sovjetsko Rusijo.

Kakor vsak proletarec, tako imajo tudi socia- listični delavci največji interes, da se prepričajo, ali so klevete o USSR v »Volksstimmi« in buržujs- kem tisku resnične, ali niso. Lahko bi vam sve- tovali, da pokličete med sebe ss. Slavko Pretnarja (člana SSJ) in I. Tometa, da vam povesta, kaj sta videla, ko sta bila pred par meseci več tednov v Rusiji. Toda mi predlagamo še več: Sami se pre- pričajte, kako je danes v USSR! Izvolite si med socialističnimi DELAVCI par poštenih, od birokrac- ije neodvisnih sodrugov, zberite jim sredstva za pot in pošljite jih v USSR, da vidijo in vam po povratku poročajo, kaj so videli dobrega in kaj pomankljivega.

To je mogoče in tako so storili delavci po drugih državah že večkrat. To je tudi najboljši način, da se sami prepričate, da vam »socialistično« časopisje lažljivo poroča, da bi vas še naprej za- javalo od pravilne poti razrednega boja.

Vesti in beležke.

— Celo II. internacionala in njen tainik Fri- derik Adler proti našim socialpatriotom. Slavo- serki Alberta Thomasa italijanskemu fašizmu in Mussoliniju so prisilile celo voditelje II. interna- cionala, da spregovorijo. Friderik Adler je v du- najski »Arbeiterzeitung« št. 133 napisal članek, v katerem pravi, da A. Thomas, bivši francoski mi- nister municije in sedanjí ravnatelj mednarodnega urada dela ne dela več v socialistični stranki, »ker uradni mednarodnega urada dela kakor tudi urad- niški sifnih ustanov (delavskih zbornic, bolniških blagajin etc.), ne morejo biti funkcijarji socia- lističnega pokreta. To je predvideno tudi v statutih Socialistične Delavske Internacionala.«

Torej proti statutom soc. internacionala je, da Topalovič, Uratnik, Muzikrivič, Likarij itd. delo- jajo in celo absolutistično vladajo v SSJ. Zato »Del. Politika« molči k tej aferi, čeprav drugače stalno ponatkuje »Arbeiterzeitung«. — SSJ vedno bolj pod Kristanovo kapo. Urednik »Delavske Politike« in člani načelstva SSJ so se posta- vilii na stališče, da v »Delavski Politiki« ne bodo delali

tudi to, da je precej takih, ki stalno delajo in povrh vsak dan še nadure (überšihote), posebno na Guidi, kjer bi se lahko zaposlilo nezaposlene in brezpo- selme. Tudi to, da so stalno samo tako zvani raj- serji (seveda na dobrih ortih rajser, na slabem ortu mrlič), stalno ob praznovanju in nedeljah v službi (to pa zato, ker so orjunci), medtem ko se ostale rudarje, ki so veliko bolj potrebni in njih družine nimajo niti kruha, ne dopušča do zaslužka. Pozivamo obratovodstva, če imajo kaj človeškega čuta, da v tem oziru napravijo red. Veliko krivic bi še navedli, a za enkrat samo to, Delu čast in oblast. Prizadeti trpin!

HLAPČEVSKA VLOGA KLERIKALCEV!

Bič kapitalizma udarja neumitljeno po delav- stvu in njegovih družinah. Tudi ne prizaneše nedolžnim otrocišem in starčkom. Kapitalisti izstra- davajo in puste od glada umirati tiste, ki vse bo- gastvo vstvarjajo, tiste, ki jim (kapitalistom) ko- pičijo ogromne milijonske dobičke, da se oni lu- ksuzno zabavajo po raznih letoviščih, kopališčih itd., da rakošno žive, da razmetujejo milijone in milijone za luksuz svojih prijateljev na račun delav- cev. Tisti, ki nič ne delajo, uživajo vse sadove, a delavci, ki gara nič in dan, ki vse ustvarja, on strada, njegova družina umira gladu, nima kruha. Ali ni to zločin nad delavstvom. To, kar dela TPD, se pravi rudarje in njih družine na smrt od gladu obsoditi. TPD pa še ni dosti, da ima letno 109 milijonov kosmatega, 36 milijonov čistega dobička! »Slovenec« z dne 15. junija 1928 v članku »Vsem strok. skupinam — JSZ Trboveljskih revirjev«, poroča, da je g. dr. A. Gosar, minister na r. inter- veniral pri vladi, upravi državnih železnic in TPD, da se spor med upravo drž. žel. in TPD hitro in dobro zaključi — nakar mu je Direkcija drž. žel. odgovorila, da je spor poravnat. Odgovor je g. dr. G. sprejel 8. t. m., a rudarji so praznovali še naprej do 16. junija do 14. ure popoldne. Torej rudarji so praznovali od 1. do 16. junija, to je, bili so brez zaslužka 16 dni. »Slovenec« prinaša, da se trgovci že ustavljajo, dajati živila na kredit, ker so rudarji radi nizkih plač že itak prezadolženi. Ljudje in otroci pobirajo go gostilnih in drugih lokalih ostankine in odpadke jedil, položaj postaja obupen.

Klerikalcem je obupni položaj znoj znan, proti TPD so jim tudi poznani, saj so jih tudi objavili v svojih listih. Klerikalci so tudi na vladi, imajo moči, da celo streljajo v goroloke ljudi. Kaj so storili? Nič, kakor niso ukrenili nič demokrati, ko so bili na vladi.

Načelstvo Jug. strok. zveze prosi, da naj TPD neprosto voljno praznovane šihote izplača namesto da potom svoje vlade prisili TPD, da rudarjem šihote izplača. Kot vladna stranka ima možnost, da sklene, ne pa, da prosi TPD. Če bi rudarji straj- kali, bi vlada ne prosila, poslala bi bajonete. Zakaj z orožniki ne prisili TPD? Da pa se v bodoče tako izigravanje rudarjev prepreči, je potrebno, da vlada vse rudnike TPD prevzame v državno upra- vo in tako vzame inozemskim kapitalistom mož- nost izigravanja in izkoriščanja državljanov SHS. Krivično bi bilo, da se tukaj proti obične, kmete itd., da oni pomagajo rudarjem, ki gladujejo zaradi profitov TPD. Mesto, da SLS zahteva, da družba plača praznovane šihote iz svojih dobičkov, pa prosi županstvo, da nadlegujejo že itak pomoči potreb- nega kmeta.

reklame za Kristanovo »Pod lipso«. Kar ponosi so bili na to korajžo. Pa je Kristan zažvižgal na »zlato« piščal- ko in moral so kapitulirati pred Kristanom, »ki ni član niti voditelj SSJ! Poskušali so se braniti Kristanovih članov, »ker ni člana, pa ni šlo. Kristan je zopet z »zlato« piščalko zasiral, voditelji SSJ so zaplesali po kristanovski in potom časopisja SSJ je delavstvo zopet osrečeno s Kristanovimi »socialističnimi« članki. Vodi- telji SSJ pa bodo zopet rekli: Kaj pa piše, »saj ni člana!«

— Sklepi kongresa JSDS še vedno niso delavstvu poznani. Sicer je izšla po kongresu še ena številka »Naprca«, iz katere smo pa o kongresu izvedeli le to, da so odpravili tudi seje načelstva in da bo v bodoče Bernot se bolj absolutistični gospodar v JSDS kot je bil do kongresa. O demokraciji in načelu javnosti Bernot po tem kongresu ne more več govoriti.

— Volitve zaupnikov na železnici. Uj. Ujed. želez- ničarja« posnemamo, da so dosedajni rezultati volitev obratnih zaupnikov na železnici naslednji:

Sluzbena ednica	Dobili mandatov:
USZJ Zveza Pr. zv. Prof.	
Delavnica Maribor	13 2 1 —
Delavnica Sarajevo	16 — — —
Kurilnica Ljubljana I.	6 — — —
Kurilnica Ljubljana II.	4 1 — —
Kurilnica Sisaak	5 — — —
Kurilnica Bjelovar	4 — — —
Prog. sekc. Maribor K. p.	6 — — —
Prog. sekc. Maribor gl. p.	5 1 skupno —
Prog. sekc. Ljubljana gl. p.	3 3 — —
Delavnica Ptuj	4 — — —
Sekcija Bjelovar	3 — — —
Kurilnica Indija	6 — — —
Sekcija Sarajevo	7 — — —
Skupno	82 9 1 1

(USZJ = Ujedinjeni Savez železničarjev, Zveza = nacionalisti, Prometna zveza = klerikalci, Profesionalisti = kategorijska organizacija menda pod radikalnim (!) vplivom.)

Ta brez dvoma velik uspeh USZJ pa je naložil organizaciji tudi veliko odgovornost in delo in sedaj bo treba pokazati, če je USZJ vreden zaupanja železničar-jev in sposoben voditi boj železničarjev. — »UZ« pa hoče iz razumljivih razlogov prikriti uspeh neodvisnih železničarjev, ki so v Nišu dobili 14 (od 16) zaupnikov, v Crvenem Krstu vseh 6, v Slavonkem Karlovcu vseh 5 itd. V interesu železničarjev se to sigurno ne zamol

Razredni boj in krščanski socializem.

(Dalje in koncem.)

Stari krščanski socialci in katoliški solidaristi so razumeli, da je pot, na katero je krenila krščansko-socialistična mladina, enotni fronti katoličansko zelo nevarna. Zato so stari kaj kmalu zavzeli protistališče in so objavili nekaj člankov, kjer so dajali »Ognju« dobro nauke in očetovske nasvete. Nasloped je Fran Terseglav, glavni urednik »Slovenca«, objavil v reviji Leonove družbe »Glas« (letnik XXII., 4. zvezek) daljši članek pod naslovom: »Razredni boj in krščanski socializem. V tem članku Fran Terseglav sicer pravi, da se mu zdi, da morajo katoličani računati z neizbežno gotovostjo končne zmage proletarijata, »četerega stanu«, in da se mora vse katoliško politično in kulturno delovanje uravnati po tem. Pravi, da je treba verovati tako v najglobljo upravičenost borbe po dostojnejši življenjski množice kakor v njeno zmago klub vsem zmotam, ki jo spremljajo. Opozorja, da se ne sme prezreti v marksističnem pokretu onih idealnih, človeških, etičnih momentov, ki jih vsebuje in odkrilo priznava, da »se je marksizem prvi s potrebno odločnostjo lotil sistematizacije in velkopotezne praktične, strokovne in politične organizacije četerega stanu« ter brez dvoma pokazal tu v glavnem velik idealizem, prvovalnost in predanost stvari: osvoboditi množice.« (Podčrtali mi.)

Toda Terseglav se že v začetku svojega članka postavlja na stališče, da je ravno marksistično pojmovano razredno stališče tisto, v čemer se krščanstvo od marksizma brezkompromisno ločuje, ker »Materialistično-razredna borba, ki sledi iz razrednega interesa in predpostavlja razredno zavest, je tedaj nujna posledica, produkt in predpostavka kapitalističnega duha in kapitalistične prakse.« In zato, ko išče odgovor na težko »vprašanje socialne orientacije političnih strank tam, kjer so še vsi katoliški, kateri so s cerkveno notranje zvezani, in taki stranki enotno združeni, kjer so tedaj v nji zastopani vsi stanovi, v gospodarskem življenju pa se vrši med njimi boj« pravi: »Formula za stranko, kjer katoličani delujejo politično v eni fronti, se tedaj po našem verovanju ne more glasiti drugače, kakor: pripadniki vseh stanov ali razredov v njej, od proletarskega do velepodjetniškega, združeni na enem in istem krščansko-socialnem programu in v skupnem praktičnem delu za pravice zapostavljene in tlačene množice v prid celokupne človeške družine.«

Kdor sprejme to formulo, mora razredni boj odkloniti. S to formulo so bili mladi krščansko-socialistični pokretarji postavljeni pred alternativo: ali za katoliško solidarnost v stranki, kjer so združeni pripadniki vseh stanov ali razredov od proletarskega do velepodjetniškega, ali pa za proletarsko solidarnost in za enoten nastop delavskega razreda.

V 6. številu »Ognja« se dva krščanska socialista bavita z vprašanji, ki o njih govori Terseglav. Lucijan Zorec se v članku »Naše stališče« postavlja bolj na stališče Terseglavovo. In Lucijan Zorec piše: »V dosežanih kapitalističnih ureditvah in izražanju sil, vidimo neizogiben socialen boj, v katerega mora poseči enako intenzivno i katolik s svojimi idejami, ki odpirajo edini pravi izhod. V marksističnem socializmu vidi enako suženstvo duhovnih sil božjih ljudi in z enako idejno jasnostjo stopamo z njim v borbo.« F. C. pa v članku »K obnemu zboru Jugoslovanske strokovne zveze« pravi: »Položaj delavstva se bistveno v zadnjem letu ni spremenil. V vseh strokah si stojita nasproti delavec in delodajalec, pa najsí vodi obrat zasebni kapitalist ali pa družba, država, oblast, občina; povsod je od strani kapitala napovedan razredni boj, katerega hije delavstvo v dvojno težkih razmerah. Na eni strani pritisk od zgoraj, na drugi pa velika razcepjenost in delavskih vrstah...« Kot so razmere splošno med proletariatom, tako je tudi občni zbor organiziranega katoliškega delavstva pokazal, da med nami ni potrebne enotnosti, da obstajajo idejne in taktične divergenčne (nasprotstva), ki bodo silno slabile skupno delo. Na eni strani so starejši voditelji in borci, katerim ni odrekli zaslug za delavsko gibanje, ki so pa na stališču solidarizma, za počasno in kompromisno pridobivanje, za sedanjih družabnih red samo z gotovimi revizijami, na drugi pa mladina, ki stoji neustrašeno na stališču razrednega boja in proletarske zavesti, ki odklanja vsak odmik na desno, vsako zvezo z meščansko in kapitalistično buržo-

azijo, ki pozna samo boj in trdno veruje v bodočega socialističnega človeka. Ni to golo zanesenjaštvo ali pa trenoten izraz fantovstva, kot je izzevnelo na občnem zboru. Po dolgem iskanju in lastnem poglavljanju smo prišli do socializma, katerega se držimo z vso resnostjo katoliškega človeka in v katerem vidimo ves smisel delavskega gibanja.«

Že Lucijan Zorec, kljub svojemu antimarksizmu, ne sprejema brezpogojno Terseglavove formule o solidarnosti v katoliški stranki, med F. C. in Terseglavom je pa vsak kompromis izključen. Terseglav hoče krščansko-socialistično gibanje predrediti katoliškemu solidarizmu v stranki, v kateri sodelujejo pripadniki vseh stanov in razredov od proletarskega do velepodjetniškega. Praktično bi to pomenilo, izročiti vodstvo delavskega gibanja velepodjetnikom. F. C. pa vidi v socializmu ves smisel delavskega gibanja. Tu je vsak kompromis nemogoč in krščansko-socialistična mladina bo prisiljena, da poišče pot, ki pelje v enotno proletarsko fronto, v enotno fronto vsega delovnega ljudstva.

Delavsko gibanje potrebuje najresnejše in najboljši ljudi, ki jim je delo za odrešitev delavskih množic izpod kapitalističnega jarma življenjska potreba in apostolska dolžnost. Kdor se delavskemu gibanju nesebično posveti, pa naj bo njegov pogled na postanku in razvoju človeške družbe še tako materialističen, ima v sebi več idealizma kot vsi modroslovci, ki v imenu idealističnega nazora o svetu in v imenu katoličanstva mirno gledajo, kako kapitalizem cele narode izmogožava in upropašča gospodarsko, duševno in moralno. Tudi se mi zdi preveč komodno in premalo krščansko nalagati Bogu odgovornost za vse zlo, ki se na svetu godi. »Pravica« od 1. junija t. l. n. pr. piše v uvodniku: »Strahoten je vpogled v sodobno družbo, ki jo je Bog izročil začasno v oblast demona« (t. i. kapitalizmu). France Vodnik pa v marčni številki revije »Križ« pravi: »Pomnimo, da ni nič v nasprotju z Bogom, kar je v človeštvu in zgodovini pozitivnega.«

Ako pa želimo izvedeti, kako resno mislijo nekateri ljudje na resnično potrebo, da se odpravi kapitalistično izkoriščanje, berimo uvodnik »Slovenca« (čigar glavni urednik je Fran Terseglav) od 30. maja t. l. Uvodnik je naperjen proti demagogiji, ki jo unganjata Radič in Pribečević v zadevi netunskih konvencij in se v uvodniku berejo te besede: »Ali to dovolj (kršitev pogodb) naš zunanji položaj, ko so sovražniki urejenega družabnega in socialnega reda več kot preveč na preži, da izvršijo prevratne načrte tudi v naši državi?« Ti sovražniki »urejenega družabnega in socialnega reda« so delavci in katoliki v stranki, kjer so združeni proletarci in velepodjetniki, imajo nalogo in dolžnost, da ta idealno urejeni družabni red ščitijo in branijo.

Vprašanje enotne proletarske fronte, vprašanje proletarskega enotnega nastopa, ni vprašanje materialističnega ali idealističnega nazora o svetu. (V Marksovi trditvi, da vsa vrednost blaga izvira od dela, ni nič nekrščanskega. Boj katoliških sociologov proti tej Marksovi tezi je le preveč sumljiv in koristen le kapitalizmu.) Treba je to vprašanje razumeti kot gibanje, ki ne sme biti podrejeno nobenemu drugemu gibanju in mora služiti v prvi vrsti samo sebi, svoji veliki ideji. Ako je danes tu razcepljeno delavsko gibanje in vsak del trdi, da stremi v socializem, tedaj izvrši zločin, kdor svojih sil ne uporabi za to, da se to gibanje združi. Ne mislimo tu na kakšno absolutno idejno združitev, v kateri bi se morali katoličani odpovedati Bogu ali materialisti Marksu. Tudi brez take idejne združitve je mogoče, je nujno potreben skupen nastop delavstva in vseh delavskih organizmov.

Imamo utis, da so se mladi krščanski socialisti lotili delavskega in socialističnega vprašanja s tisto resnostjo in ljubeznijo, ki jo stvar zasluži. S tako resnostjo in ljubeznijo, v kateri ostane Karl Marx večni mojster. Kljub temu, da se je lotil težke delavstvu skoro nedostopne materije, je v svoja znanstvena dela vtisnil pečat globoke ljubezni do zatiranega, do brezpravnega razreda nemaničev. Ako je v krščansko-socialistični mladini taka resnost in ljubezen do stvari same, tedaj se bodo v alternativni, pred katero jih je postavil Terseglav, izrekli za proletarsko solidarnost, za solidarnost v imenu proletarske razredne zavesti.

»Kdor je fant, bo stisnil pest in nikoli klonil glave!«

Vestnik „Svobode“.

Seja tehničnega odbora podzveze DTE se vrši ob priliki okrožnega izleta podružnice »Svobode« v Studencih v nedeljo dne 15. julija 1928 ob 7. uri zjutraj v društvenih prostorih »Svobode« Maribor z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje konference vad. zbora v Celju. 2. Poročilo tajnika. 3. Sprejem pravilnika za vadijske zbere enot. 4. Sprejem pravilnika za vadijske zbere okrožij. 5. Proste vaje za leto 1929. 6. Tekma. 7. Vadijski tečaj za leto 1928/1929. 8. Proslava desetletnice »Svobode«. 9. Razno. Prosim vse člane teh. odbora, da se seje sigurno udeležijo, ker je predvideno delo velike važnosti za naše bodoče delo.

Vrhove Jože — Pezdri Ivan.

Prva večja prireditev je letos dne 14. in 15. julija — okrožni zlet v Mariboru. Treba je, da pokažemo tudi mi naše delo, ki smo ga vršili tokom časa. Dolocen je kraj za vse oddelke. Nekatero podružnico so se z vso vmeno že zavzele za akcijo, ter so že naročile kroje, ki bodo imele že v najkrajšem času gotove. Tako

n. pr. podr. Jesenice, Šiška, Hrastnik, Maribor: kje ste še ostali? Poskrbite v vašem okraju za nabavo krojev, blago je vedno na razpolago pri enoti ali pa pri podzvezi DTE. Naše glavno delo mora biti sedaj pridobiti mladino, jo pritegniti v telovadnico, k intenzivnemu delu ter skrbeti, da se nabavijo kroji. Naša bodočnost je mladina! — Telovadba je ono sredstvo, ki lahko pritegne mladino obeh spolov v naše vrste. Pri telovadbi se vzgaja človek ne samo telesno, marveč tudi duševno se razvija ter dobiva počasi železno disciplino, trdno voljo in tako postane zavezanec sodrug ali sodružica. Sodrug! Dokler bo tvoj otrok telovadil v meščanskem taboru, kjer ga vzgojijo in navdušijo za nacijo in v duhu božjem, toliko časa ne bo napredka. Poudarite mladino in ji razložite razliko med našimi telovadnimi enotami in med meščanskimi. Priporočam vam, da čitate »Cilji in smer DTE«, ki izide v najkrajšem času. — Pezdri Ivan.

Šiška DTE. Na zadnjem sestanku DTE se je ustanovilo poseben odbor za pristop podpornih članov DTE, ki si tudi lahko nabavijo kroje. Vsa druga pojasnila vsak večer od 7. do 9. ure v društveni sobi.

Osnovni temelji USSR.

(Nadaljevanje.)

DIKTATURA »NAD PROLETARIATOM«?

V meščanskem in socialnodemokratičnem časopisu najdemo zelo pogostokrat mnenje, da v Sovjetski Uniji ne vlada delavski razred, temveč komunistična stranka. Govori se o »diktaturi komunistične stranke« nad proletariatom. To naziranje nam pove, da tisti, ki tako misli, ne ve, kaj je stranka. Vsaka stranka je zastopnica gotovega razreda ali grupe. Lenin je govoril na II. kongresu komunistične internacionale o vodilni vlogi stranke, ni pa identificiral tega na noben način z diktaturo proletariata. Stranka lahko vlada le tedaj, če si stalno pridobiva zaupanje mas. Razmerje stranke z razredom, je Lenin definiral kot »medsebojno zaupanje med avantgardo delavskega razreda in delavskimi masami«. »To se pravi,« piše Stalin, »da mora stranka dan za dnem pridobivati zaupanje mas, da si mora s pomočjo svoje politike in svojega dela kovati zaslobo v masah, da ne sme diktirati, če hoče na podlagi izkušnje masam dokazati pravilnost svoje politike in mora biti radi tega vodnica in učiteljica svojega razreda.« (»Probleme des Leninismus«, s. 31.) »Autoriteta stranke (isto delo, s. 32) in železna disciplina delavskega razreda sta neobhodno potrebni. Ne nastajata vsled strahu ali neomejenih pravic stranke, temveč vsled tega, ker delavski razred stranki zaupa in podpre stranke s strani delavskega razreda.«

»Diktatura voditeljev«? Istotako nemarksistično je naziranje »diktature voditeljev« v nasprotju z »diktaturo mas« — neka konstrukcija, ki jo lahko najdemo v meščanskem, kakor tudi v preradikalno »revolucionarnem« časopisu. Voditelji stranke niso

nekaj ločenega, temveč so kot zastopniki interesov mase. Izdajstvo »voditeljev« II. internacionale v začetku imperialistične vojne 1914. leta je povzročilo prepad med masami in voditelji in izzvalo nezaupejanje mas do voditeljev. Narasčanje komunistične stranke v Sovjetski Uniji in stalno napredovanje Sovjetske države je pokazalo, da temelji sovjetska oblast močno na ljudskem zaupanju in da v Sovjetski Uniji ne more biti govora o kakem nasprotju ali konfliktu med »voditelji« in »masami«.

Komunistična stranka in Sovjetska država. Če je v Sovjetski Uniji komunistična stranka vodilna sila, s tem še ni rečeno, da »gospodujejo« komunisti sami in da velika masa nekomunistov nima nič govori. Nasprotno. Videli smo pozneje, s kakimi sredstvi pritegne Sovjetska oblast, pod vodstvom komunistične stranke, nekomunistične mase k vladanju in k odločanju na vseh poljih vsakdanjega življenja. Ta podelitev državne oblasti med delavske mase je tako velika, da je res uresničena diktatura proletariata kot razreda.

Alli vlada v Sovjetski Uniji razredni boj? Ker v Sovjetski državi razredi še vedno obstajajo, zato nahajamo tudi razredni boj. Lenin je pisal 1919. leta v svoji knjigi »Die Kinderkrankheit des Radikalismus im Kommunismus« (»Otroška bolezen radikalizma v komunizmu«): »Mi v Rusiji doživljamo (v tretjem letu po padcu carizma) prve korake v prehodu iz kapitalizma v socializem ali spodnji fazi komunizma. Razredi so ostali in bodo ostali vsepovsod še dolgo vrsto let po zavzetju oblasti s strani proletariata... Diktatura proletariata je trd boj, krvav in nekrvav, nasilen in miren, militariističen in gospodarski, vzgojni in upravnotehnični boj proti silam in tradicijam stare družbe.«

Podružnica Maribor.

Reorganizacija podružnice. V naši podružnici je odbor izvedel nekatere organizacijske in upravne reforme. Podružnični odseki sami niso upravičeni nabavljati društvenih potrebščin brez nakaznice podružnice. Za vse kreditirane dobave jamči podružnica. Za vse izvršene na podlagi naročilnega lista, opremljenega s štampiljko podružnice in podpisu predsednika in tajnika. Tudi prijave prireditev na oblasti niso veljavne, če niso opremljene s podpisom podružnice.

Dramatika. V kratkem sklicu podružnice sestanek vseh članov, ki se hočejo udeleževati v dramatikah in svrhu ustanovitve dramatičnega odseka. Tak odsek močno pogrešamo. Zato opozarjamo sodruge in sodružice, ki se za to stvar zanimajo, da že sedaj pričnejo pridno agitirati za mariborski delavski odbor. Pokažimo, da znamo delavci gojiti lastno umetnost. Stremimo za tem, da bomo proslavili 100 letnico rojstva velikega Tolstaja (ki bo meseca septembra t. l.) že ob sodelovanju dramatične sekcije.

Poletna veselica »Svobode« se bo po več letih vršila tokom tekočega poletja v priljubljenem okoliškem kraju v prosti naravi. Člani vseh odsekov bodo mudi posetnikom s telovadnimi nastopi, športnimi igrami, pevskimi točkami itd. obilo zdrave zabave in duševnega užitka. Takrat vsi delavci na delavsko prireditev!

Radio. »Svoboda« kot delavska kulturna organizacija mora v izvedbi svojega programa izrabiti vsa moderna tehnična sredstva. Ni potreba posebej omenjati, kako važno vlogo igra tu radio. Potem tega bi se vršila delavska predavanja, koncerti, poročila itd. Naša podružnica, poznajoč vrednost radia v širjenju delavske kulture, si hoče nabaviti lasten radioaparata. To pa bo le mogoče s kolektivnim sodelovanjem vsega delavstva. Zato pozivamo delavstvo, da se bo v velikem številu odzvalo klicu za nakup obveznic za nabavo radioaparata, ki se izdajo v kratkem po pravilni ceni.

Nabiranje članov. Uspesno kulturno delo je možna vršiti le močna organizacija. V Mariboru opazamo še veliko število naših somišljenikov, ki stoje ob strani. Tem kličemo: Priključite se našim vrstam in delajte za izobrazbo proletariata, kajti v izobrazbi je moč, v temi suženstvo. Naše geslo bodi: **V »Svobodo« za svobodo!** — S. P.

Podpirajte žrtve reakcije!

V. izkaz prispevkov za žrtve reakcije in razrednega boja.

Dohodki:

Prebitek dne 18. maja Din 1921.65. — Zagorje za prodane razglednice Din 169, Zagorje za majski odbor Din 31,50, Janezov Din 10, Šarc Din 10, Gorenc Din 10, Pavlič Din 10, Ambrožič Din 10, Mladi fantje v Ljubljani Din 41, Vanjo Din 4, Krištof Din 2, Borci za osvoboditev proletariata Din 35, Sodrug v delavskem domu, ker je bil shod prepovedan, Din 51,10, Razglednice Din 18, Zbirka mestnih delavcev Din 113,50, Skupaj Din 2436.75.

Izdaki.

Podpora s. Ignacu Fricu Din 100, dva klišaja za razglednice po Din 98 in Din 117, Okras grobov Din 86, Tisk razglednic Din 520, Letaki ob obletnici Zaloške ceste Din 260, lepljenje letakov Din 50, Poština za razglednice itd. Din 45,50, Za grobove Din 31, Denarna kazen s. Hlebeca Din 200, Taksa za sodbo Din 20, Poština Din 31, Za Fakinovo grob Din 48, Pot delegata iz Ljubljane na grob s. Fakinova ob obletnici njegove smrti Din 27, skupaj Din 1633,50.

Prebitek dne 14. junija znaša tedaj Din 803,25.

a) Letos se je nabralo do 15. junija Din 3912,10. b) Po posameznih krajih so nabrali: Ljubljana Din 2794,60, Trbovlje 355,50, Hrastnik 277,50, Zagorje 200,50, Jesenice 135, Ruše 64, Francija 40, Kočevje 20, Kamnik 10, Kranjska gora 10, Celje 5.

Obvestila.

Sodrug Ivan Jane je bil izpuščen iz celjskih zapovrov. Pozivamo ga, da nam sporoči svoj naslov. Sodrug, fond za žrtve reakcije razpolaga sedaj samo z Din 803,25. Ta vsota je zelo mala. Za izdatno podporo žrtve je neobhodno potrebno, da se ta rezerva zviša. Sodrug, na delo. Sodrug v Ljubljani so že pokazali, da se da marksikaj napraviti, če se hoče.

Dopisi.

PONIŽNA PROŠNJA CENTRALNEMU ODBORU USŽJ.

V »Ujedinjenem Železničarju« smo čitali ponovno:

Uradne ure v centrali.

Kdor želi govoriti s centralnim tajnikom sodrugom Stankom, naj pride na centralo le ob torkih in četrkih, ali pa vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu dopoldne.

Z ozirom na gornji befel, se držnemo ponižno prositi centralni odbor, naj izkorsiti kakšno priložnost (ko bo sodrug centralni tajnik dobro razpoloženo) in s potrebno previdnostjo posreduje in ga po ovinkih, če je pač mogoče, pripravi do tega, da bi sodrug centralni tajnik svoje ponižne podložnike sprejemal v avdienco vsaj trikrat na teden, kakor minister v Belgradu. Nočemo (ker si ne upamo), da bi prosili, da bi centralni tajnik sprejemal svoje podložnike štirikrat na teden, kot kak ubogi veliki župan, ker vemo, kaj se spodobi.

Trdno verujemo, da je naš sodrug centralni tajnik s. Stanko z delom preobložen, zlasti, odkar se peča tudi z »delavsko banko« (Krištovan). — Jasno je, da je sila mučno in utrudljivo, zbirati v

žava preneha eksistirati in »umre«. V Sovjetski Uniji eksistirajo razredi še vedno.

Sovjetska Unija je proletarska država, ki gradi socializem in ki ima vse pogoje za popolno uresničenje socializma: politično oblast v rokah proletariata, socializirana veleindustrija, transport, nacionalizirana polja itd., in ima pogoje za socialistično gospodarstvo (rudna bogastva, industrijo in poljedelstvo).

Izgradnja socializma ne obstoji samo v »reformah«, temveč v nadomestitvi privatnega gospodarstva s skupnim potom premišljene socialistične politike (glej dalje spodaj).

Vloga reform. Popolnoma drugo vlogo kakor v kapitalizmu imajo pod diktaturo proletariata tudi reforme in počasna izboljšavanja. Reformisti, ki verujejo v radikalno izboljšanje položaja delavskega razreda v kapitalistični družbi le potom reform, zavračajo revolucijo. Sovjetska država je vendar šele po revoluciji nastopila pot reform v interesu delavskega razreda. Proletariat, ki stoji pri državnem krmilu, in ima v oblasti vse gospodarske pozicije, ima možnost, da zgradi potom stalnih izboljšavanj in smotrenega dela socializem, kjer ne bo privatne lastnine.

TRBOVLJE.

Dokazano najboljši kruh se doli v modernu in higijensko urejeni pekarni, JOSIP VARGA.

Pridobivajte »Enotnost« novih naročnikov!

II. Okrožni zlet DTE „SVOBODA“, Studenci, dne 14. in 15. julija v Studencih.

Na plan za „SVOBODO“! — Prireditev se vrši ob vsakem vremenu. Odbor.

banko delavčev prihranjen denar, ko delavci niti pristradanega nimajo več.

Ne prosimo za štirikrat tedensko sprejemanje pri sodrugi centralnemu tajniku, ker vemo, da je angažiran tudi pri čiščenju strokovnih organizacij od »levičarske golazni«.

Priznavajoč končno tudi neobhodno nujnost njegove česte aktivnosti na Šmarni gori in pri sličnih važnih akcijah, živimo v nadi, da bo naša ponižna prošnja je uslišana. Pokorni Mitgliederji iz Maribora.

O STROKOVNIH ORGANIZACIJAH IN »ZEDINJASIH«!

V člankih za enotnost strokovnega gibanja je s. Kosirnik opisal del prežalostnih razmer slovenskega delavstva. Iz opisanih razmer je jasno razvidno, da je enotnost močnih strokovnih organizacij najbolj pereče vprašanje vsega delavskega pokreta. Zares je žalostno, da se moramo pečati s tem vprašanjem v dobi, ko oddaja proletariat drugod milijonske glasove proletarskim strankam. Ali dobro je, da ne zapiramo oči pred resnico. In resnica je, da nimamo niti enotnih organizacij, da so vse organizacije šibke kakor niso bile nikoli. Resnica je, da obstoji v nekaterih organizacijah tendenca, da se iz njih izločijo vsi levičarski elementi. (Glej govor Haramine na kongresu ORSJ.) Resnica je tudi, da obstoji med delavstvom tendenca, da se v obstoječe organizacije ne organizirajo. Da je vse polno delavskih strok, ki še nimajo svoje razredne organizacije. Da v obstoječih organizacijah ni potrebne proletarske demokracije itd. Še celo tako daleč je prišlo, da je nekifanlar študentek napisal v socialističnem glasilu, češ, da so levičarski elementi hujši sovražniki delavstva kot buržoazija.

No, moj namen ni, da bi polemiziral niti ne, da bi polemiko izval. Vendar si ne morem kaj, da ne bi omenil nekatere zares zanimive reči.

Od nekdanjih zedinjasev ni več ne duha ne sluha. Edini Makuc je še, ki se v Radničkem Edinstvu zavzema sem pa tja za enotne strokovne organizacije in zaradi te svoje zdrave ideje je izgubil pri ORSJ mesto tajnika za Slovenijo. Noben od ostalih zedinjasev ni zoper to protestiral, ni znil besede. Noben od zedinjasev ni nastopil proti govoru Haramine, ki hoče iztrebiti iz »svojih« organizacij »levičarsko luljiko«. In nihče od zedinjasev se ni zgražal nad dejstvom, da se zastopniki Delavske Zbornice na strokovnih kongresih obnašajo kakor da so zastopniki socialistične stranke Kristanogevja krija. (Kako se ti zastopniki obnašajo, kadar in če zastopajo D. Z. na kongresih narodnih in krščansko-socialnih strokovnih društev?)

OPOZORILO SODRUGOM, KI NAMERAVAJO POTOVAJI ZA DELOM V TOVARNE VAGONOV V SRBIJO!

Mnogim sodrugom so razmere znane, še več je pa takih, katerim ni znano, da je treba narediti pismen dogovor (pogodbo) z generalnima centralama v Belgradu in Zagrebu, če hočeš, da bo dogovor držal. Torvarne potom borz dela in časopisov iščejo stalno delavce, v prvi vrsti mizarje in ključavničarje. Ustmeno se delavcem obljubuje in garantira zaslužek od 6 do 10 Din na uro, ko pa prideš na delo, dobiš 5 do 7 Din, pa še to na akordni sistem. Akord so uprave tovaru tako znižale (ker so delavci slabo organizirani), da se ne more zastajati toliko, da bi delavci mogli plačati hrano in stanovanje. Le redki so slučaj, da dobiš rezijsko delo, in to od 5 do 7 Din na uro. Zato se delavci pogosto menjajo. — Delavec, ki razmere pozna.

+ S. PALANKA. (Zaplenjene knjige in majski spisi.)

Tukajšnji poglavar je zaplenil vse knjige iz tukajšnje knjižnice delavskega doma. Po večkratni zahtevi uprave pododbora, jih je po 6 mesecih izročil nazaj. Zaplenil je majski spisi za l. 1928 na ta način, da je tukajšnjemu upravniku pošte ukazal, kadar pridejo majski spisi, da mu mora javiti in da jih ne sme izročiti adresatu. Delavci smo ponovno zahtevali, da jih naj nam izroči, ker nimamo pravice, da držiš zaplenjene, a do danes jih še nismo dobili. Delavci.

+ HRASTNIK. (Disciplina kakor pri vojakih uvajajo!) Take stvari kot se sedaj godijo pri vektarni, sem videl samo med vojno v kasarnah. Najraje bi hoteli, da bi uvedli ono poznano »Maul halten...« in pa, da bi morali pozor stati pred uradnistvom. N. pr.: Pri plači 10. junija sta se dva delavca v gneči malo naprej rinita, da bi prišla preje na vrsto, ker sta menda iz Trbovelj delo in sta po plači morala domov čez hrib. To pa ni bilo po godu g. Š. in na licu mesta je hro kaznovan, vsakega po 10 Din, in jim tudi denar takoj odtegnil. Mesto 185 sta dobila vsak po 175 Din za 12 šihov. Kam je ta denar šel, še ne vem. Tako postopajo z delavci gospodje od steklarne, nič boljši pa niso »gospodje sodrugi« socialisti. »Sodrug« Obermajer, ki je avanziral za »Glausschauerja«, je svojo moč takoj pokazal delavcem in kaznovan ss. Pufflerja in Piveca, vsakega po 20 dinarjev. Dosej delavci kar trpijo, le dušajo se nekateri. To seveda nič ne pomaga. Dokler se ne združimo v močno razredno organizacijo, bo padal vsak dan podjetniški bič po naših plečih. Drugič napisem več! Delu čast in oblast!

+ JESENICE. (Pogovor o »Napreju«.) Pišem kakor sem slišal v čitalnici: »Ti, kaj misliš, čigavo glasilu je »Napreje?« — »I saj piše, da je glasilu JSDS in KDZ!«

— »Jaz pa pravim, da je »Napreje« list poznane firme Bat'a, ki prodaja čevlje!« — »Zakaj pa?« — »Ker izhaja le, kadar Bat'a hoče in ker je glavno Bat'in insarat, drugo pa samo priloga k tem insaratu!« — M.

+ JESENICE. (Nogometna tekma.) Nogometna tekma med S. O. »Edinost« in S. O. »Svoboda« Jesenice se je vršila dne 10. junija t. l. Tekma, oziroma tekmovalci od »Edinosti« so za svojo sigurnost izobrnali same dobre igralce, še iz Dovjega in Kranjske gore so jih pripeljali. Vse to bi še ne bilo zlo, če bi ti igralci pokazali napram svojemu nasprotniku res tisto »inteligenco«, kot se pristojevalo k nji. A je bilo žal ravno nasprotno. Igralci »Edinosti« so bili napram S. O. »Svobode« tako surovi, da se je publika, ki je gledala, razburila in morala klicati: »Sramota! Surovina! itd.« Vsi ti izrazi so padli v čast, ko so navallili na vratarja »Svobode«, kateri je dobil od nekega tučca, ki je igral pri moštvu »Edinosti«, sunek z nogo v trebuh, tako, da je padel v nezavest. Ni bilo zadosti, da so navallili na vratarja, temveč so poškodovali tudi branilca, kateri je moral vsled bolečine zapustiti igrišče. Ni se čuditi, da so pri taki surovosti dosegli rezultat 5:3 napram tako mlademu moštvu kot je S. O. »Svoboda« in to se po pristranskem razsojanju s strani njihovega sodnika gopoda L. Humra. — Po vseh gori navedenih dejstvih si pa ti junaki upajo napisati še o tej tekmi v dnevniku »Jutru« z dne 15. junija t. l. Iz Jesenic notico in imenovati moštvo S. O. »Svoboda« z »drukarji«. Vso jese-niško in okoliško javnost, ki je bila pri tekmi navzoča, tem potom vprašamo: Kdo zasluži ime »drukar« — »Svoboda«, ki je bila v igri dostojna ali »Edinost« s svojo sramotno surovostjo? Vkljub temu pa se nismo ustriali te surovosti in kličemo moštvo »Edinosti«: Na svidenje pri revanži! Delu čast in oblast! Igralec.

Nevarnost legarja v Ilovici pri Ljubljani.

RAZKRINKANA DEMOKRATSKO-KLERIKALNA DEMAGOGIJA S PITNO VODO.

Ilovica. Barjani že dolga leta živjamo ne-zdravo, motno vodo, ki je posebno ob deževnem vremenu pomešana z najrazličnejšo nesnago. Crve, gliste in razna druga nesnaga je v vodi, ki smo jo prisiljeni uporabljati, ker boljše ni. Obratili smo se na SDS in SLS, prošili smo in zahtevali, pa vse nič ne pomagalo. Le kadar so volitve, prihajajo k nam gospodje od SLS in SDS in nam obljubljajo vodovod, če jih bomo volili. Gremo na led, vrzemo jim kroglice, po volitvah pa nam dajo figo in zopet figo. — Sedaj so na magistratu demokrati in klerikalci absolutni gospodarji. Ne morejo se več izgovarjati, da ne morejo napraviti vodovoda. Pa ga ne napravijo!

Cakajo novih volitev, da nas bodo zopet far-bali z vodovodom, mi pa jim povemo, da se far-bati ne damo več. Samo pridejo naj, podkurili jim bomo, da bodo pomnili. — Čudimo se, da mestni fizikat tudi nič ne ukrene. — Se to: Lani v volitvah so za vodovod že spravljali cevi skupaj. Sedaj pa cevi ležijo in jemljejo konec od rose in rje. Plačali bomo pa škodo mi, ne pa gospoda, ki je za škodo